

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Република Српска
78000 Бања Лука
Владике Платона бб
Тел: +387(0)51/493-555
Факс: +387(0)51/493-556
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Општине Доњи Жабар
за период 01.01-31.12.2023. године**

Број: РВ049-24

Бања Лука, 26.06.2024. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја.....	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	4
	Извјештај о ревизији усклађености	4
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	6
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	8
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	9
	1. Увод.....	9
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја.....	9
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	9
	4. Набавке.....	12
	5. Припрема и доношење буџета.....	13
	6. Финансијски извјештаји.....	13
	6.1. Извјештај о извршењу буџета.....	13
	6.1.1. Приходи и примици	13
	6.1.2. Расходи и издаци	14
	6.1.3. Буџетски дефицит	16
	6.1.4. Нето финансирање	16
	6.1.5. Разлика у финансирању	16
	6.2. Биланс успјеха	17
	6.2.1. Приходи.....	17
	6.2.2. Расходи.....	17
	6.2.3. Финансијски резултат	17
	6.3. Биланс стања.....	17
	6.3.1. Актива	17
	6.3.2. Пасива.....	19
	6.3.3. Ванбилансна евиденција.....	21
	6.4. Биланс новчаних токова	21
	6.5. Временска неограниченост пословања	22
	6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	22
	6.7. Напомене уз финансијске извјештаје	22

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију Финансијских извјештаја Општине Доњи Жабар који обухватају: Биланс стања на дан 31.12.2023. године, Биланс успјеха, Извјештај о промјенама нето имовине, Биланс новчаних токова, Периодични извјештај о извршењу буџета на рачуноводственом фонду 01, Периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима, за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена уз финансијске извјештаје и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, финансијски извјештаји Општине Доњи Жабар истинито и објективно приказују, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2023. године и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200-2810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу „Одговорност ревизора“. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 - Етички кодекс, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора и извршењу буџета.

Као што је наведено под тачкама 6.1.2.2. и 6.3.1.2. овог Извјештаја:

Прецијењени су издаци за изградњу објеката, нефинансијска имовина у сталним средствима и финансијски резултат текуће године, а потцијењени текући расходи на позицији капиталних грантова за износ од најмање 169.818 КМ, јер су улагања извршена у асфалтирање путева и улица у приватном посједу призната као улагања у имовину Општине, што није у складу са чланом 66. став (3) тачка 2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Као што је наведено под тачкама 6.2.2. и 6.2.3. овог Извјештаја:

Потцијењени су расходи обрачуноског карактера, а прецијењен финансијски резултат текуће године за износ од најмање 556.115 КМ, јер је израчунати износ амортизације на зграде, објекте и опрему признат на терет ревалоризационих резерви, што није у складу са чланом 26. став (4) и чланом 27. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Као што је наведено под тачком 6.7. овог Извјештаја:

Напомене уз финансијске извјештаје нису сачињене у складу са чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтјевима МРС ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема, МРС ЈС 31 - Нематеријална имовина, те МРС ЈС 3 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке.

Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје Општине Доњи Жабар за годину која се завршава на дан 31.12.2023. године су објелодањена питања везана за наставак пословања у складу са начелом сталности пословања.

Кључна питања ревизије

Кључна питања су она питања која су по нашем професионалном мишљењу била најзначајнија у вршењу ревизије финансијских извјештаја Општине Доњи Жабар за годину која се завршава на дан 31.12.2023. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије тих финансијских извјештаја као цјелине, а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, нема других питања која треба објавити у овом Извјештају о ревизији.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Начелник Општине Доњи Жабар је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор и међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања. При изради финансијских извјештаја руководство је одговорно да процијени сталност пословања и да објелодани питања везана за временску неограниченост пословања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као цјелина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 26.06.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију Финансијских извјештаја Општине Доњи Жабар за 2023. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима Општине Доњи Жабар за 2023. годину су, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Општина је са Адвокатском канцеларијом закључила уговор на име послова провођења поступака јавних набавки, што није у складу са чланом 11. тачка 3) Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе, јер се ради о пословима који су систематизовани.

За додијељена грант средства, већина корисника није подносила извјештаје о правдању утрошених средстава, што није у складу са чланом 11. Одлуке о извршењу буџета Општине Доњи Жабар за 2023. годину.

Као што је наведено под тачком 4. овог Извјештаја:

Поступци јавних набавки нису проведени, нити су закључени уговори за набавке извршене у вриједности од најмање 22.444 КМ које се односе на набавку радова на асфалтирању и зацјевљивању пропуста на путевима, видео надзора за школу и канцеларијског материјала, што није у складу са чланом 6. Закона о јавним набавкама.

За набавку одржавање путева на подручју општине радови нису извршени у уговореном року, што није у складу са чланом 3. Уговора о извођењу радова.

За набавку изградња дјечијег игралишта, прва привремена ситуација са спецификацијом извршених радова је испостављена прије увођења извођача у посао, ситуација је потписана, те потврђено да је истинита, рачунски тачна и да одражава суштину пословног догађаја на који се односи, што није у складу са чланом 9. став (1) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Скретање пажње

Не изражавајући даљу резерву на дато мишљење скрећемо пажњу на наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Одлуком Владе Републике Српске о примјени одредаба Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске продужена је

примјена одредби наведеног колективног уговора, која је оспорена Одлуком Уставног суда Републике Српске.

Општина Доњи Жабар врши обрачун и исплату накнада плате за вријеме боловања (привремене спријечености за рад) за запослене у Општинској управи Општине у износу од 100%, као и јубиларне награде за остварени стаж код послодавца у трајању од 10 година, а чланом 10. став (5) Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске је прописано да се накнада плате за првих 30 дана привремене спријечености за рад исплаћује у висина од 85% од основа за обрачун накнаде плате у складу са прописима којима се регулише здравствено осигурање, те да је чланом 20. став (4) наведеног колективног уговора прописана исплата јубиларне награде за остварени стаж код послодавца у трајању од 20 и 30 година, а није за стаж у трајању од 10 година.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, начелник Општине Доњи Жабар је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Општине Доњи Жабар обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Општине Доњи Жабар.

Бања Лука, 26.06.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се:

- 1) изврши усаглашавање пословних књига и исте воде на начин да се обезбиједи контрола и исправност унесених података, те да се усклађивање промета и стања помоћних књига са прометом и стањем у главној књизи врши континуирано, а најкасније непосредно прије пописа имовине и обавеза, односно прије сачињавања финансијских извјештаја у складу са чланом 17. став 3) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- 2) за нефинансијску имовину у сталним средствима у припреми за коју су улагања обустављена, изврши одмјеравање и признавање губитка од обезвјеђења вриједности сходно члану 42. став 4) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и захтјевима МРС ЈС 21- Умањење вриједности имовине која не генерише готовину (параграф 27 и 54);
- 3) приливи и одливи готовине по основу накнаде плата које рефундирају фондови социјалног осигурања у Билансу новчаних токова исказују на позицији пословних активности према захтјевима МРС ЈС 2 - Извјештај о новчаним токовима (параграф 22);
- 4) у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују додатне информације сходно члану 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтјевима МРС ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема, МРС ЈС 31 - Нематеријална имовина, те МРС ЈС 3 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке.

Препоруке везане за усклађеност

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се:

- 1) успостави систем интерних контрола у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске и Упутством о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле у смислу пописа пословних процеса, идентификују и процијене ризици, као и друге активности које су прописане одредбама наведених прописа;
- 2) платне листе запослених ускладе са чланом 3. став (5) тачка (5 и 8) Правилника о садржају писменог обрачуна плате;
- 3) послови провођења поступака јавних набавки врше у оквиру дјелатности Општине у складу са одредбама Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе;
- 4) трошкови коришћења мобилних телефона признају у складу са ограничењима прописаним Одлуком о условима коришћења пакета услуга мобилне телефоније;
- 5) за додјелу грант средстава пропишу правила и критеријуми за расподјелу и обезбиједи извјештаји о правдању утрошених средстава у складу са чланом 11. Одлуке о извршењу буџета Општине Доњи Жабар;

- 6) доносе одлука о разврставању локалних путева и улица у насељу и стратегија развоја локалних путева и улица у насељу, сходно члану 10. и 13. Закона о јавним путевима;
- 7) планирање и провођење поступака јавних набавки врши у складу са одредбама члана 6. Закона о јавним набавкама и поштују одредбе закључених уговора;
- 8) изврши анализа наплативости потраживања по основу накнаде за коришћење јавне канализације, врши континуирана контрола наплате потраживања и правовремено предузму законске мјере наплате које ће искључити могућност застаре потраживања, те Скупштини општине презентује извјештај о стању и могућности наплате спорних потраживања, дефинишу мјере за наплату и донесу одговарајуће одлуке у складу са чланом 73. став (4) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о буџетском систему Републике Српске;
- Закон о фискалној одговорности у Републици Српској;
- Одлука о извршењу ребаланса буџета Општине Доњи Жабар за 2023. годину;
- Закон о локалној самоуправи;
- Закон о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе;
- Закон о статусу функционера јединица локалне самоуправе;
- Закон о систему јавних служби;
- Закон о јавним набавкама;
- Закон о раду, чланови 26., 39., 204. и 205.;
- Закон о доприносима;
- Закон о порезу на доходак, глава I-IV, VI, X, XII и XIII;
- Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању инвалида чланови 26. и 27.;
- Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске и Појединачни колективни уговор за запослене у Општинској управи Општине Доњи Жабар;
- Посебни колективни уговор за запослене у области социјалне заштите Републике Српске;
- Закон о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске, поглавље VIII чланови 59. до 72.;
- Закон о порезу на непокретности;
- Закон о шумама, члан 89.;
- Закон о водама, члан 17. став (2) и чланови 188., 194. и 195.;
- Закон о јавним путевима, чланови 10., 13., 16. и 32.;
- Закон о заштити од пожара, члан 85.;
- Закон о пољопривредном земљишту, члан 30. до 36.;
- Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске;
- Упутство о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле;
- Правилник о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле;
- Одлука о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској;
- Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе Општине Доњи Жабар.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Општина Доњи Жабар (у даљем тексту: Општина) се простире на површини од 49 км². Према резултатима пописа становништва из 2013. године, на подручју територије општине Доњи Жабар било је пописано 3.854 становника. На подручју општине основане су четири мјесне заједнице (Доњи Жабар, Жењић, Лончари и Човић Поље). Општина остварује своје надлежности према Закону о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16, 36/19), као и друге надлежности које су јој пренесене другим законима. Органи општине су Скупштина и начелник Општине. Скупштина општине је орган одлучивања и креирања политика општине коју чини 13 одборника, а начелник заступа и представља Општину и носилац је извршне власти.

Финансијске извјештаје Општине за 2023. годину, поред Општинске управе чини и финансијски извјештај буџетског корисника ЈУ Центар за социјални рад чија је главна књига у саставу Главне књиге трезора Општине (у даљем тексту: ГКТ).

Према Одлуци Владе Републике Српске о степену развијености јединица локалне самоуправе у Републици Српској за 2023. годину („Службени гласник Републике Српске“ број 99/22) Општина је сврстана у неразвијене јединице локалне самоуправе. На Нацрт извјештаја оведеној финансијској ревизији Општине за период 01.01-31.12.2023. године, није било примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске провела је финансијску ревизију Општине Доњи Жабар за 2020. годину и том приликом је дато 19 препорука, 7 препорука за финансијске извјештаје и 12 препорука за усклађеност. Општина је доставила одговор о предузетим радњама ради превазилажења пропуста и неправилности утврђених у Извјештају оведеној финансијској ревизији за период 01.01-31.12.2020. године, у складу са чланом 21. став (3) Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 98/05 и 20/14).

Ревизијом је утврђено да је проведено шест препорука датих за финансијске извјештаје, а препорука дата за Напомене уз финансијске извјештаје је дјелимично проведена (тачком 6.7. овог Извјештаја). За усклађеност су проведене четири препоруке, четири су дјелимично проведене и четири препоруке нису проведене.

Непроведени дио за дјелимично проведених препорука се односи на признавање ограничења трошкова мобилних телефона, успостављање правила за додјелу и достављање извјештаја о правдању утрошених средстава гранта, доношење аката у складу са Законом о јавним путевима (тачка 3. овог Извјештаја) и јавне набавке (тачка 4. овог Извјештаја).

Нису проведене препоруке које се односе на успостављање система интерних контрола у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске, обрачун накнада плата по основу боловања и јубиларних награда, доношење одлуке о комуналној накнади (тачка 3. овог Извјештаја) и наплату потраживања (6.3.1.1. овог Извјештаја).

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Организација и рад органа Општине, послови, надлежности и одговорности, финансирање, учешће грађана у локалној самоуправи, сарадња и представљање, као

и друга питања од значаја за рад и обављање послова прописани су Законом о локалној самоуправи и интерно уређени Статутом Општине („Службени гласник Општине”, број 9/17, 6/20 и 3/21).

Правилником о организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе Општине („Службени гласник Општине”, број 6/22, 11/22 и 6/23) систематизовано је 26 радних мјеста за 27 извршилаца (без функционера). На дан 31.12.2023. године у Општинској управи било је запослено укупно 26 извршиоца, од чега 20 на неодређено, два на одређено, четири функционера и два савјетника начелника Општине.

У ЈУ Центар за социјални рад систематизована су четири радна мјеста за четири извршиоца, а била су запослена три извршиоца (директор и два лица на неодређено).

Општина је са Адвокатском канцеларијом закључила уговор на име послова провођења поступака јавних набавки за потребе Општине, што није у складу са чланом 11. тачка 3) Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе, јер се ради о пословима који су систематизовани.

Платне листе запослених у Општинској управи и Центру за социјални рад не садрже све прописане елементе (накнаду трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла, топлог obroка, уплату у добровољни пензијски фонд и друга примања утврђена законом, колективним уговором, општим актом и уговором о раду), што није у складу са чланом 3. став (5) тачка (5 и 8) Правилника о садржају писменог обрачуна плате („Службени гласник Републике Српске”, број 18/22 и 65/22).

Ревизијом је утврђено да на дан биланса главна књига и помоћна књига нефинансијске имовине нису међусобно усаглашене, што није у складу са чланом 17. став 3) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број 94/15 и 78/20) којим је прописано да се усклађивање промета и стања помоћних књига са прометом и стањем у главној књизи, врши континуирано, а најкасније непосредно прије пописа имовине и обавеза, односно прије сачињавања финансијских извјештаја.

У складу са Рјешењима о именовању Комисија за попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2023. године извршен је попис имовине и обавеза. Ревизијским испитивањем провођења истог утврђено је да је попис имовине и обавеза извршен у складу са одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске” број 45/16 и 113/21).

Комисија за попис нефинансијске имовине је у извјештају о попису констатовала да стварно стање утврђено по попису није усаглашено са књиговодственим стањем, јер су у главној књизи евидентирани одређени некатегорисани путеви асфалтирани у току 2023. године који нису у власништву Општине, већ у приватном посједу.

Одлуком Владе Републике Српске о примјени одредаба Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске продужена је примјена одредби наведеног колективног уговора, која је оспорена Одлуком Уставног суда Републике Српске.

Општина врши обрачун и исплату накнада плате за вријеме боловања (привремене спријечености за рад) за запослене у Општинској управи Општине у износу од 100%, као и јубиларне награде за остварени стаж код послодавца у трајању од 10 година, а чланом 10. став (5) Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број: 20/17, 85/18, 21/20, 21/21, 69/21 и 8/22) је прописано да се накнада плате за првих 30 дана привремене спријечености за рад исплаћује у висина од 85% од основа за обрачун накнаде плате у складу са прописима којима се регулише здравствено осигурање, те да је чланом 20. став (4) наведеног колективног уговора прописана исплата јубиларне награде за остварени стаж код послодавца у трајању од 20 и 30 година, а није за стаж у трајању од 10 година.

Трошкови мобилних телефона нису признати у складу са ограничењима дефинисаним Одлуком о условима коришћења пакета услуга мобилне телефоније, јер је прекорачење изнад прописаног износа признато на терет расхода Општине.

Додјела грант средстава извршена је без утврђених правила и критеријума, а за додијељена грант средства, већина корисника (осим спортских организација) није поднијела извјештаје о утрошку средстава, што није у складу са чланом 11. Одлуке о извршењу буџета Општине Доњи Жабар за 2023. годину.

Нису донесени акти прописани одредбама Закона о јавним путевима („Службени гласник Републике Српске“ број 89/13 и 83/19) и то одлука о разврставању локалних путева и улица у насељу, како је прописано чланом 10. став (4) и стратегија развоја локалних путева и улица у насељу, како је прописано чланом 13. став (4).

Општина није сачинила Годишњи извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле за 2023. годину, што је прописано Правилником о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске“ број 1/22). Такође, нису предузете ни друге активности прописане одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору („Службени гласник Републике Српске“, број 91/16) и Упутства о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске“, број 99/17), јер није извршена самопроцјена пет елемената система финансијског управљања и контроле примјеном COSO модела утврђених чланом 6. наведеног закона, извршен попис и опис пословних процеса, успостављена књига пословних процеса, нити су идентификовани и процијењени ризици (тачка 22. наведеног упутства), као ни друге активности захтијеване наведеним прописима.

Успостављени систем интерних контрола није функционисао на начин да је обезбиједио истинито и фер извјештавање и усклађеност са важећим законима и прописима, што је осим у овој тачки наведено под тачкама 4., 6.1.2.2., 6.2.2., 6.3., 6.4. и 6.7. овог Извјештаја.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи, да се:

- **успостави систем интерних контрола у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске и Упутством о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле у смислу пописа пословних процеса који се проводе, идентификују и процијене ризици, као и друге активности које су прописане одредбама наведених прописа;**
- **платне листе запослених ускладе са чланом 3. став (5) тачка (5 и 8) Правилника о садржају писменог обрачуна плате;**
- **изврши усаглашавање пословних књига и исте воде на начин да се обезбиједи контрола и исправност унесених података, те да се усклађивање промета и стања помоћних књига са прометом и стањем у главној књизи врши континуирано, а најкасније непосредно прије пописа имовине и обавеза, односно прије сачињавања финансијских извјештаја у складу са чланом 17. став 3) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;**
- **послови спровођења поступака јавних набавки врше у оквиру дјелатности Општине у складу са одредбама Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе;**
- **трошкови коришћења мобилних телефона признају у складу са ограничењима прописаним Одлуком о условима коришћења пакета услуга мобилне телефоније;**

- **за додјелу грант средстава пропишу правила и критеријуми за распоdjелу и обезбиједи извјештаји о правдању утрошених средстава у складу са чланом 11. Одлуке о извршењу буџета Општине Доњи Жабар;**
- **донесе одлука о разврставању локалних путева и улица у насељу и стратегија развоја локалних путева и улица у насељу, сходно члану 10. и 13. Закона о јавним путевима.**

4. Набавке

Планом јавних набавки Општинске управе за 2023. годину са измјенама и допунама планиране су набавке роба, услуга и радова укупне вриједности од 624.699 КМ без пореза на додату вриједност.

Према извјештају о проведеним поступцима јавних набавки у 2023. години, додјелом уговора окончано је 17 поступака укупне вриједности 622.031 КМ и то један отворени поступак у износу од 413.775 КМ за асфалтирање некатегорисаних путева на подручју општине, три поступка по конкурентском захтјеву за достављање понуда у износу од 98.394 КМ (уређење школског игралишта, изградња дјечијег игралишта и одржавање путева на подручју општине), 12 директних споразума у износу од 47.389 КМ и један преговарачки поступак без објаве обавјештења у износу од 62.473 КМ који се односи на набавку непредвиђених и додатних радова на адаптацији, санацији и промјени намјене постојећег објекта нижеразредне школе у предшколску установу - вртић у Лончарима.

Набавка у вези промјене намјене постојећег објекта школе у предшколску установу - вртић у Лончарима је проведена отвореним поступком у 2022. години и започети радови уговорене вриједности радова од 312.366 КМ без пореза на додату вриједност.

Ревизијским испитивањем је обухваћено девет поступака јавних набавки у вриједности од 554.477 КМ (89% укупно уговорених набавки током 2023. године) и то отворени поступак за асфалтирање некатегорисаних путева (413.775 КМ), два конкурентска захтјева за достављање понуда укупне вриједности 48.629 КМ (изградња дјечијег игралишта и одржавање путева на подручју општине), пет директних споразума укупне вриједности 29.599 КМ (набавка горива, чишћења и санација канала од поплава, стручни надзор над извођењем радова на асфалтирању путева, одржавање јавне расвјете) и преговарачки поступак у вези изградње вртића у Лончарима.

Ревизијом је утврђено да нису проведени поступци јавних набавки и нису закључени уговори а набавке су извршене у вриједности 22.444 КМ и односе се на набавку радова на асфалтирању и зацјевљивању пропуста на путевима (10.991 КМ), видео надзора за школу (6.121 КМ) и канцеларијског материјала (5.332 КМ), што није у складу са чланом 6. Закона о јавним набавкама којим је прописано да је уговорни орган дужан додјелјивати уговоре о јавној набавци робе, услуга и радова примјењујући поступке дефинисане овим законом и подзаконским актима.

Неправилности су утврђене код реализације уговора за набавку одржавање путева на подручју општине јер радови нису извршени у уговореном року (кашњење преко 30 календарских дана), што није у складу са чланом 3. Уговора о извођењу радова, а за набавку изградња дјечијег игралишта прва привремена ситуација са спецификацијом извршених радова испостављена је прије увођења извођача у посао (ситуација је од 30.06. а према грађевинском дневнику извођач радова је уведен у посао 10.07.2023. године). Ситуација је потписана, те потврђено да је истинита, рачунски тачна и да одражава суштину пословног догађаја на који се односи, што није у складу са чланом 9. став (1) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се планирање и провођење поступака јавних набавки врши у складу са одредбама члана 6. Закона о јавним набавкама и поштују одредбе закључених уговора.

5. Припрема и доношење буџета

Скупштина општине је 28.12.2022. године усвојила Буџет Општине за 2023. годину у износу од 2.513.000 КМ, а 11.12.2023. године Ребаланс буџета којим је одобрен буџетски оквир у износу од 2.773.000 КМ („Службени гласник Општине“ број 8/23).

Ребалансом буџета је планирано финансирање активности Општине из буџетских прихода у износу од 1.721.655 КМ (порески приходи 1.304.600 КМ, непорески приходи 232.065 КМ, трансфери између различитих јединица власти 185.000 КМ), примитака за земљиште (201.000 КМ), осталих примитака (23.400 КМ) и неутрошених намјенских средстава из претходног периода у износу од 826.935 КМ (кредитна средства 702.846 КМ, средства по Одлуци Владе Републике Српске из Програма јавних инвестиција 94.115 КМ и средства Републике Србије, владе Војводине - Фонда за избјегла, расељена лица и за сарадњу са Србима у региону 29.974 КМ).

Одлуком о усвајању Ребаланса буџета Општине, буџетски оквир је одобрен за лична примања (906.830 КМ), расходе по основу коришћења роба и услуга (393.645 КМ), расходе финансирања за камате на зајмове (84.400 КМ), субвенције (8.000 КМ), грантове (84.550 КМ), дознаке на име социјалне заштите (291.574 КМ), расходе по судским рјешењима (1.000 КМ), трансфере (8.820 КМ), издатке за набавку нефинансијске имовине (939.381 КМ), издатке за отплату дугова (24.452 КМ) и остале издатке (20.340 КМ).

Након доношења Ребаланса буџета, извршене су реалокације буџетских средстава укупне вриједности 52.168 КМ које су у складу са Одлуком о извршењу Ребаланса буџета Општине за 2023. годину.

Ревизијом нису утврђене неусклађености у односу на регулативу која дефинише процес припреме и доношења буџета.

6. Финансијски извјештаји

Општина је сачинила обрасце годишњих финансијских извјештаја за кориснике буџета Општине за 2023. годину прописане чланом 25. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број 15/17 и 17/22) које чине Биланс стања, Биланс успјеха, Биланс новчаних токова, Периодични извјештај о извршењу буџета на рачуноводственом фонду 01, Периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима, Извјештај о промјенама нето имовине и Напомене уз финансијске извјештаје.

6.1. Извјештај о извршењу буџета

Извршење Буџета Општине за период 01.01-31.12.2023. године, исказано је у цјелости на рачуноводственом фонду 01 - општи фонд.

Буџетска средства су исказана у износу од 2.667.297 КМ, а буџетски издаци у износу од 2.772.217 КМ, што је на нивоу планираних.

Скупштина општине је на сједници одржаној 30.04.2024. године усвојила Извјештај о извршењу буџета Општине за 2023. годину.

6.1.1. Приходи и примици

Приходи и примици су исказани у износу од 1.850.362 КМ, што са намјенским средствима обезбијеђеним у ранијем периоду, а утрошеним у 2023. години у износу од 826.935 КМ чини укупна буџетска средства у износу од 2.677.297 КМ.

Намјенска средства обезбијеђена у ранијем периоду су исказана у износу средстава утрошених у 2023. години на позицији - Расподјела суфицита из претходног периода, а односе се на кредитна средства Нове банке, а.д. Бања лука (702.846 KM), дио средстава обезбијеђених по одлуци Владе Републике Српске из Програма јавних инвестиција на име адаптације, санације и промјене намјене постојећег објекта школе у предшколску установу - вртић у Лончарима (94.115 KM) и средства Владе Војводине - Фонда за избјегла, расељена лица и за сарадњу са Србима у региону намијењена за изградњу дјечијег игралишта у насељеном мјесту Доњи Жабар (29.974 KM).

6.1.1.1. Буџетски приходи

Буџетски приходи су исказани у износу од 1.833.415 KM, а односе се на пореске приходе, непореске приходе и трансфере јединицама локалне самоуправе.

Порески приходи су исказани у износу од 1.286.493 KM, а у структури истих највеће учешће имају приходи остварени од индиректних пореза (1.211.340 KM), затим приходи од пореза на лична примања (47.455 KM), те приходи од пореза на имовину (24 KM).

Непорески приходи су исказани у износу од 92.736 KM по основу намјенских средстава накнада по разним основама (45.204 KM), административних такси (8.026 KM), комуналних такси (4.332 KM), прихода од закупа имовине (24.524 KM) и осталих непореских прихода (10.650 KM).

Намјенска средства су остварена по основу накнада за воде (12.309 KM), накнада за промјену намјене пољопривредног земљишта у непољопривредно (3.081 KM), накнада за коришћење шума (4.883 KM), средстава за финансирање заштите од пожара (24.079 KM) и концесионе накнаде (854 KM).

Скупштина општине је усвојила програме/планове о утрошку намјенских средстава.

Трансфери јединицама локалне самоуправе су исказани у износу од 454.186 KM, а односе се на трансфер од Владе Републике Српске из Програма јавних инвестиција на име адаптације, санације и промјене намјене постојећег објекта школе у предшколску установу - вртић (269.885 KM), Министарства здравља и социјалне заштите за финансирање права по основу Закона о социјалној заштити путем Центра за социјални рад (98.365 KM) и Министарства управе и локалне самоуправе за неразвијене општине (85.936 KM).

Примици су исказани у износу од 16.947 KM по основу накнаде плата за породилско и родитељско одсуство рефундиране од Јавног фонда за дјечију заштиту (16.650 KM) и осталих примитака (347 KM).

6.1.2. Расходи и издаци

Расходи и издаци (буџетски издаци) су исказани у износу од 2.772.217 KM, а чине их буџетски расходи (1.778.836 KM) и издаци (993.381 KM).

6.1.2.1. Буџетски расходи

Буџетски расходи су исказани по основу расхода за лична примања запослених (916.351 KM), коришћења роба и услуга (409.566 KM), финансирања камата (84.494 KM), субвенција (8.100 KM), грантова (67.749 KM), дознака на име социјалних давања (285.488 KM), расхода по судским рјешењима (160 KM) и трансфера између јединица власти (6.928 KM).

Расходи за лична примања запослених су исказани по основу расхода за бруто плате запослених (740.368 KM), бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада (162.366 KM) и једнократне помоћи (13.617 KM).

Расходе за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада чине накнаде за превоз на посао и са посла (12.865 KM), топли оброк (58.502 KM), регрес за годишњи одмор (21.000 KM), јубиларне награде (10.871 KM), остале накнаде (900 KM) и порез и доприноси на накнаде (58.228 KM).

Расходи за једнократне помоћи се односе на новчану помоћ приликом рођења дјетета (1.425 КМ) и помоћ породици за смрт радника и члана уже породице (12.192 КМ).

Расходи по основу коришћења роба и услуга се односе на расходе по основу закупа (2.105 КМ), енергије, комуналних и комуникационих услуга (53.844 КМ), режијског материјала (10.819 КМ), текућег одржавања (41.281 КМ), путовања и смјештаја (5.050 КМ), стручних услуга (49.634 КМ), услуга одржавања јавних површина и заштите животне средине (38.231 КМ) и на остале некласификоване расходе (208.602 КМ).

Расходи по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга су исказани по основу утрошка енергије (21.435 КМ), коришћења фиксних и мобилних телефона и интернета (6.344 КМ), дератизације (10.518 КМ), поштанских услуга (8.991 КМ), услуга превоза (4.800 КМ), комуналних услуга (1.400 КМ) и осталих услуга (356 КМ).

Расходи за текуће одржавање су исказани по основу текућег одржавања пословних зграда (7.620 КМ), објеката друмског саобраћаја (7.003 КМ), превозних средстава (4.603 КМ), опреме (5.135 КМ) и осталих услуга (3.998 КМ).

Расходи по основу путовања и смјештаја су исказани највећим дијелом по основу утрошка горива (5.039 КМ).

Расходи за стручне услуге су исказани највећим дијелом по основу услуга платног промета (6.304 КМ), објављивања тендера, огласа и информативних текстова (7.037 КМ), осигурања имовине и запослених (1.342 КМ), информисања и медија (4.951 КМ), штампања, графичке обраде, копирања и слично (4.277 КМ), одржавања рачунарских програма (3.930 КМ), геодетско-катастарских услуга (2.275 КМ), израде пројектне документације и стручног надзора (1.960 КМ), трошкова поступка принудне наплате по извршеној контроли Пореске управе Републике Српске (5.504 КМ), адвокатских услуга (4.212 КМ), те услуга по уговору са Адвокатском канцеларијом на име провођења поступака јавних набавки за потребе Општине (6.435 КМ).

Расходи за услуге одржавања јавних површина и заштите животне средине су исказани по основу утрошка електричне енергије за јавну расвјету (32.304 КМ) и чишћења и одржавања јавних површина (5.927 КМ).

Остали некласификовани расходи су исказани највећим дијелом по основу расхода за бруто накнаде скупштинским одборницима (76.562 КМ), накнаде члановима скупштинских комисија (11.359 КМ), накнаде члановима управног одбора (3.600 КМ), накнаде по уговорима о дјелу (92.010 КМ), накнаде по уговору о допунском раду (6.600 КМ), репрезентацију на име угоститељских услуга (7.649 КМ), обиљежавања манифестација Општине (1.560 КМ), противградну заштиту (6.000 КМ) и пореза, такси и доприноса на терет послодавца (2.743 КМ).

Расходи за финансирање камата су исказани по основу камата на примљене зајмове од банака (81.873 КМ) и затезних камата (2.621 КМ).

Субвенције се односе на средства дозначена Удружењу пољопривредних произвођача (4.100 КМ) и Удружењу пчелара (4.000 КМ).

Грантови се односе на текуће (62.749 КМ) и капиталне грантове (5.000 КМ). Текући грантови су одобрени највећим дијелом за финансирање текућих трошкова јавних установа и других организација и то спортским удружењима (12.960 КМ), Мото клубу „Тријумф“ (5.000 КМ), Основној школи (9.544 КМ), Црквеним општинама Доњи Жабар и Лончари (18.500 КМ), Дому здравља (2.689 КМ), Културно-умјетничком друштву (5.500 КМ), Ловачком удружењу „Соко“ (5.000 КМ) и осталим корисницима (3.600 КМ).

Дознаке на име социјалне заштите се односе на дознаке које одобрава и исплаћује Центар за социјални рад по основу права утврђених Законом о социјалној заштити у износу од 182.130 КМ (додатак за помоћ и његу другог лица, стална новчана помоћ, дознаке установама социјалне заштите за збрињавање штићеника, личне

инвалиднине) и на текуће дознаке грађанима које је начелник Општине одобрио у складу са интерним правилницима и одлукама у износу од 103.358 KM.

Текуће дознаке које су одобрене грађанима у складу са интерним правилницима и одлукама, односе се на стипендије и награде ученицима и студентима (15.500 KM), превоз ученика (20.546 KM), набавка књига за ученике основне школе (16.683 KM), помоћ за санирање посљедица свињске куге (11.669 KM), плаћање услуга одвоза комуналног отпада за лица из социјалне категорије обвезника (5.860 KM), помоћ борцима (4.450 KM) и остале једнократне новчане помоћи (28.620 KM).

6.1.2.2. Издаци

Издаци су исказани у износу од 993.381 KM по основу издатака за нефинансијску имовину (949.745 KM), издатака за отплату дугова (24.452 KM) и осталих издатака (19.184 KM).

Издаци за нефинансијску имовину се односе на издатке за изградњу објеката (536.513 KM), инвестиционо одржавање објеката (409.826 KM) и набавку опреме (3.406 KM).

Издаци за изградњу објеката се односе највећим дијелом на асфалтирање путева и улица (495.106 KM) и изградњу дјечијег игралишта (36.907 KM).

Ревизијом је утврђено да су прецијењени издаци за изградњу објеката, нефинансијска имовина у сталним средствима и финансијски резултат текуће године, а потцијењени текући расходи на позицији капиталних грантова за износ од најмање 169.818 KM, јер су улагања у асфалтирање путева и улица у приватном посједу призната као улагања у имовину Општине, што није у складу са чланом 66. став (3) тачка 2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике којим је прописано да се улагања без накнаде у постојећу нефинансијску имовину других субјеката који немају статус буџетског корисника евидентирају код инвеститора у оквиру конта подгрупе 415 - Грантови. Неправилност је отклоњена у току ревизије, те сходно томе није дата препорука.

Издаци за инвестиционо одржавање објеката се односе на реконструкцију постојећег објекта школе и промјену намјене у предшколску установу – вртић у Лончарима (344.149 KM), школског игралишта и трибина (58.819 KM) и јавне расвјете (6.858 KM).

Издаци за отплату дугова се односе на отплату доспјеле главнице по кредитима према банкама.

Остали издаци се односе на накнаде плата за породилско одсуство рефундиране од Јавног фонда за дјечију заштиту.

6.1.3. Буџетски дефицит

Буџетски дефицит је исказан у износу од 895.166 KM и представља разлику између буџетских прихода (1.833.415 KM) и збира буџетских расхода и издатака за нефинансијску имовину (2.728.581 KM).

6.1.4. Нето финансирање

Нето финансирање је исказано у негативном износу од 800.246 KM и представља разлику између расподјеле суфицита из ранијег периода оствареног по основу неутрошених намјенских средстава (826.935 KM) и збира издатака за отплату дугова и осталих нето примитака (26.689 KM).

6.1.5. Разлика у финансирању

Разлика у финансирању је исказана у негативном износу од 94.920 KM, што представља разлику између буџетских средстава (2.677.297 KM) и буџетских издатака (2.772.217 KM).

6.2. Биланс успјеха

6.2.1. Приходи

Приходи у Билансу успјеха су исказани у износу од 1.859.265 КМ по основу буџетских прихода исказаних у извјештају о извршењу буџета у износу од 1.833.415 КМ (наведени под тачком 6.1.1. извјештаја) и прихода обрачунског карактера у износу од 25.850 КМ.

Приходи обрачунског карактера су исказани у износу разлике насталих и наплаћених краткорочних потраживања у текућем обрачунском периоду по основу пореских и других фискалних прописа (23.282 КМ) и потраживања из надлежности Општине на име накнаде за коришћење јавне канализације (2.568 КМ).

6.2.2. Расходи

Расходи у Билансу успјеха су исказани у износу од 1.843.621 КМ, а чине их буџетски расходи који су исказани у извјештају о извршењу буџета у износу од 1.778.836 КМ (наведени под тачком 6.1.2.1. извјештаја у поглављу о буџетским расходима) и расходи обрачунског карактера у износу од 64.785 КМ.

Ревизијом је утврђено, да су расходи у Билансу успјеха потцијењени за износ од најмање 725.933 КМ по основу буџетских расхода на позицији капиталних грантова (образложено под тачком 6.1.2.2. овог Извјештаја) и расхода обрачунског карактера.

Расходи обрачунског карактера су исказани по основу усклађивања вриједности краткорочних пореских потраживања (61.503 КМ) и потраживања из надлежности Општине на име накнаде за коришћење јавне канализације (3.282 КМ).

Ревизијом је утврђено да су потцијењени расходи обрачунског карактера, а прецијењен финансијски резултат текуће године за износ од најмање 556.115 КМ, јер је израчунати износ амортизације на зграде, објекте и опрему признат на терет конта ревалоризационих резерви, што није у складу са чланом 26. став (4) и чланом 27. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, којим је прописано да се израчунати износ амортизације на нефинансијску имовину признаје као обрачунски расход на аналитичким контима расхода по основу амортизације. Неправилност је отклоњена у току ревизије, те сходно томе није дата препорука.

6.2.3. Финансијски резултат

У Билансу успјеха за 2023. годину као разлика прихода и расхода, исказан је позитиван финансијски резултат текуће године у износу од 15.644 КМ. Финансијски резултат текуће године је прецијењен за износ од најмање 725.933 КМ (што је објашњено под тачком 6.2.2. овог Извјештаја).

6.3. Биланс стања

6.3.1. Актива

Пословна актива на дан 31.12.2023. године је исказана у износу од 31.808.884 КМ бруто вриједности, 1.205.580 КМ исправке вриједности и 30.603.304 КМ нето вриједности, а чине је текућа имовина и стална имовина.

6.3.1.1. Текућа имовина

Текућа имовина је исказана у износу од 355.240 КМ бруто вриједности, 222.433 КМ исправке вриједности и 132.807 КМ нето вриједности, а односи се на краткорочну финансијску имовину.

Краткорочна финансијска имовина се односи на готовину, потраживања, разграничења и краткорочну финансијску имовину из трансакција између јединица власти.

Готовина је исказана у износу од 34.037 КМ по основу средстава у благајни (27 КМ) и на банковним рачунима (34.010 КМ).

Краткорочна потраживања су исказана у бруто износу од 243.952 КМ, од чега се 222.433 КМ односи на потраживања ненаплаћена дуже од годину дана која су са становишта наплативости класификована у спорна потраживања и за која је у наведеном износу извршена корекција вриједности. Чине их пореска потраживања за ненаплаћене порезе и непореске приходе (према извјештају Пореске управе Републике Српске) бруто вриједности од 169.983 КМ (од чега се 151.032 КМ односи на спорна потраживања) и потраживања за ненаплаћене непореске приходе у евиденцији Општине бруто вриједности од 73.969 КМ (од чега се 71.401 КМ односи на спорна потраживања).

Спорна потраживања из надлежности општине исказана су по основу накнаде за коришћење јавне канализације, а мјере за наплату нису предузимане правовремено, па је значајан износ наведених потраживања ненаплатив углавном због застарјелости.

Извјештај о ненаплативим потраживањима није презентован Скупштини општине која је сходно члану 73. став (4) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике надлежна да доноси одлуку о коначном отпису ненаплативих потраживања.

Краткорочна разграничења су исказана у износу од 19.050 КМ по основу неизмирених обавеза за накнаде плата за вријеме породилског одсуства и боловања које рефундирају фондови социјалног осигурања (18.523 КМ) и за дате авансе (527 КМ).

Краткорочна финансијска имовина из трансакција са другим јединицама власти је исказана у износу од 58.201 КМ по основу потраживања за трансфере од Министарства управе и локалне самоуправе Републике Српске по основу неразвијености општине (42.913 КМ), Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске по основу права из социјалне заштите (8.370 КМ) и расподеле јавних прихода на дан извјештавања (948 КМ).

Препоручује се начелнику Општине да обезбједи да се изврши анализа наплативости потраживања по основу накнаде за коришћење јавне канализације, врши континуирана контрола наплате потраживања и правовремено предузму законске мјере наплате које ће искључити могућност застаре потраживања, те Скупштини општине презентује извјештај о стању и могућности наплате спорних потраживања, дефинишу мјере за наплату и донесу одговарајуће одлуке у складу са чланом 73. став (4) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

6.3.1.2. Стална имовина

Стална имовина је исказана у износу од 31.453.644 КМ бруто вриједности, 983.147 КМ исправке вриједности и 30.470.497 КМ нето вриједности, а чини је нефинансијска имовина у сталним средствима.

Нефинансијска имовина у сталним средствима се односи на произведену сталну имовину, непроизведену сталну имовину и нефинансијску имовину у сталним средствима у припреми.

У складу са Рјешењем о именовању Комисије за попис и процјену вриједности нефинансијске имовине, извршено је идентификовање некретнина у складу са земљишним књигама, процјена фер вриједности објеката, опреме и земљишта, а резултати процјене су евидентирани са стањем на дан 31.12.2021. године.

Вриједност нефинансијске имовине у сталним средствима у односу на претходни период је повећана по основу улагања у асфалтирање путева и улица на подручју општине (325.288 КМ), изградњу дјечијег игралишта (36.907 КМ), реконструкцију школског игралишта и трибина (58.819 КМ), реконструкцију и промјену намјене постојећег објекта нижеразредне школе у предшколску установу - вртић у Лончарима (438.263 КМ), реконструкцију јавне расвјете (6.858 КМ) и набавке рачунарске и друге канцеларијске опреме (7.275 КМ).

Произведена стална имовина је исказана нето вриједности у износу од 15.003.026 КМ (бруто вриједност 15.986.173 КМ и исправка вриједности 983.147 КМ), а чине је зграде и објекти, опрема и нематеријална произведена имовина.

Зграде и објекти су исказани нето вриједности од 14.754.988 КМ (бруто вриједност 15.671.912 КМ), а чине их канцеларијски објекти и простори, објекти образовних институција, спортско рекреативни објекти, путеви и мостови, јавна расвјета, водоводи и канализација и други инфраструктурни објекти.

Ревизијом је утврђено, да је нефинансијска имовина у сталним средствима на позицији путева исказана више за 169.818 КМ по основу признавања улагања у асфалтирање путева и улица који нису у власништву Општине, већ у приватном посједу, што је објашњено под тачком 6.1.2.1. овог Извјештаја.

Опрема је исказана у нето вриједности од 131.932 КМ (бруто вриједност 195.630 КМ) коју чине возила, канцеларијска опрема, рачунарска опрема, опрема образовних институција и друга опрема.

Нематеријална произведена имовина је исказана у нето вриједности од 116.106 КМ (бруто вриједност 118.631 КМ) коју чине рачунарски програми, шумско привредна основа за приватне шуме, регулациони и просторни планови.

Непроизведена стална имовина је исказана у износу од 14.302.671 КМ коју чине земљиште (12.391.136 КМ) и остала природна добра (1.911.535 КМ).

Нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми је исказана у износу од 1.164.800 КМ, а односи се на улагања извршена за реконструкцију постојећег објекта школе и промјену намјене у предшколску установу – вртић (438.263 КМ) и на вриједност улагања у ранијем периоду у изградњу Дом културе у Човић Пољу (679.891 КМ) и објекат Мјесне заједнице у Доњем Пољу који је у 2024. години прекњижен на средства у употреби (46.646 КМ).

Према писаној информацији Општине сачињеној за потребе ревизије, радови на изградњи објекта Дома културе су обустављени 2013. године, а на дан билансирања није извршено обезврјеђење средства у припреми односно признавање и одмјеравање губитка од умањења вриједности сходно члану 42. став (4) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и МРС ЈС 21- Умањење вриједности имовине која не генерише готовину (параграф 27 и 54).

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи, да се за нефинансијску имовину у сталним средствима у припреми за коју су улагања обустављена, изврши одмјеравање и признавање губитка од обезврјеђења вриједности сходно члану 42. став 4) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и захтјевима МРС ЈС 21- Умањење вриједности имовине која не генерише готовину (параграф 27 и 54).

6.3.2. Пасива

Пословна пасива је исказана у износу од 30.603.304 КМ, а односи се на краткорочне обавезе, дугорочне обавезе и властите изворе.

6.3.2.1. Обавезе и разграничења

Обавезе и разграничења су исказане у износу од 1.995.551 КМ по основу краткорочних обавеза и разграничења (1.013.531 КМ) и дугорочних обавеза по основу главнице по кредитима од банака које доспијевају у периоду дужем од годину дана (982.020 КМ).

Краткорочне обавезе и разграничења су исказане по основу краткорочних обавеза (1.013.004 КМ) и краткорочних разграничења (527 КМ).

Краткорочне обавезе су исказане по основу финансијских обавеза (82.858 КМ), обавеза за лична примања запослених (320.795 КМ), обавеза из пословања (492.659 КМ), обавеза за грантове и дознаке на име социјалне заштите (106.365 КМ) и обавезе из трансакција између јединица власти (10.327 КМ).

Краткорочне финансијске обавезе су исказане по основу дијела главнице дугорочних обавеза по кредитима које доспијевају на наплату у 2024. години.

Обавезе за лична примања запослених су исказане по основу обавеза за бруто плате (214.497 КМ) и обавеза за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада (106.298 КМ). Односе се на обавезе које обрачунски припадају 2023. години (301.230 КМ) и на обавезе из ранијег периода (18.565 КМ).

Обавезе за бруто плате запослених се односе на обавезе за нето плате запослених у износу од 111.282 КМ (за новембар и децембар за све запослене 71.070 КМ и за функционере за четири мјесеца 40.212 КМ), порез на плате у износу од 14.098 КМ (за период јун-децембар) и доприносе на плате у износу од 78.601 КМ (из 2023. године 68.085 КМ и из ранијег периода 10.516 КМ).

Обавезе за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада се односе на обавезе за топли оброк за период јун - децембар 2023. године (34.836 КМ), регрес (21.000 КМ), превоз за период октобар - децембар (3.422 КМ), накнада за рођење дјетета (1.425 КМ) и порез и доприносе на накнаде у износу од 45.615 КМ (од чега се на ранији период односи 8.543 КМ).

Општина није вршила уплату пореза у тренутку исплате сваког појединачног дохотка, сходно члану 58. Закона о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“, број 60/15, 5/16, 66/18, 105/19, 123/20, 49/21, 119/21, 56/22 и 112/23), као ни доприноса приликом сваке исплате примања на која се плаћају доприноси, а у случају када исплата примања није извршена, плаћање доприноса није извршено у периоду од два мјесеца од истека мјесеца за који се доприноси пријављују, сходно члану 24. Закона о доприносима („Службени гласник Републике Српске“, број 114/17, 112/19, 49/21, 119/21, 56/22, 132/22 и 112/23).

Обавезе из пословања се односе на обавезе према добављачима (412.264 КМ), одборницима и члановима скупштинских комисија (41.313 КМ), физичким лицима – по уговорима о дјелу и допунском раду (21.028 КМ), за порезе и доприносе на терет послодавца (15.296 КМ) и по судским рјешењима (2.758 КМ).

Обавезе за грантове и дознаке на име социјалне заштите се односе на обавезе за грантове (2.800 КМ) и обавезе за дознаке на име социјалне заштите (103.565 КМ).

Од краткорочних обавеза доспјелих за плаћање на дан биланса, у периоду 01.01 - 29.02.2024. године измирено је 209.357 КМ, и то обавезе за нето плате за новембар и децембар (71.070 КМ), доприноси на плате за август и дио за септембар (30.896 КМ), накнаде за превоз на посао и са посла за октобар и новембар (2.379 КМ), топли оброк за јун (4.404 КМ), порез и доприноси на накнаде (13.547 КМ), обавезе из пословања према добављачима и физичким лицима (72.701 КМ) и обавезе за дознаке на име социјалне заштите (14.361 КМ).

6.3.2.2. Властити извори средстава

Властити извори средстава су исказани у износу од 28.607.753 КМ, а чине их трајни извори средстава, резерве и финансијски резултат.

Трајни извори средстава су исказани у износу од 146.240 КМ а настали су преузимањем салда трајних извора утврђених на крају претходног извјештајног периода.

Резерве су на дан биланса исказане у износу од 8.669.558 КМ по основу ревалоризационих резерви формираних евидентирањем извршене процјене фер вриједности нефинансијске имовине (објеката и опреме) са стањем на дан 31.12.2021. године, коригованих по основу амортизације током употребе имовине по основу које су формиране и другим основама.

Ревизијом је утврђено да су ревалоризационе резерве потцијењене за износ од 90.482 КМ, јер су умањене по основу амортизације обрачунате на имовину која није била предмет процјене за 24.262 КМ и по основу експропријације земљишта на име изградње ауто пута за 66.220 КМ, што није у складу са чланом 87. став (6) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. Сходно претходно наведеном, за укупно наведени износ, прецијењен је финансијски резултат.

Финансијски резултат је исказан у износу од 19.791.955 КМ, којег чине финансијски резултат ранијих година (19.775.749 КМ) и финансијски резултат текуће године (16.206 КМ). Финансијски резултат текуће године је прецијењен за износ од 260.300 КМ (прецијењен за 792.153 КМ - објашњено под тачкама 6.2.2., 6.2.3. и у претходном пасусу овог Извјештаја, те потцијењен за 531.853 КМ јер за извршено умањење ревалоризационих резерви у висини амортизације имовине по основу које су формиране није извршено увећање финансијског резултата текуће године, сходно члану 87. став (6) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике). Неправилност је отклоњена у току ревизије, те сходно томе није дата препорука.

6.3.3. Ванбилансна евиденција

Општина није имала пословне догађаје који захтијевају третман ванбилансне евиденције.

6.4. Биланс новчаних токова

Према Извјештају о новчаним токовима, готовина на почетку периода је исказана у износу од 681.207 КМ и исказани су приливи готовине у износу од 1.560.565 КМ (из пословних активности 1.543.618 КМ и инвестиционих активности 16.947 КМ).

Одливи готовине су исказани у износу од 2.207.735 КМ (из пословних активности 1.484.239 КМ, из инвестиционих активности 699.044 КМ и из активности финансирања 24.452 КМ).

Стање готовине на крају периода износи 34.037 КМ.

Приливи готовине из инвестиционих активности су више исказани, а мање приливи из пословних активности за 16.947 КМ, јер накнаде плата које рефундирају фондови социјалног осигурања не представљају инвестициону активност, већ пословну активност. По наведеном основу су више исказани одливи готовине из инвестиционих активности, а мање одливи готовине из пословних активности за 19.184 КМ. Сходно наведеном Извјештају о новчаним токовима није састављен у складу са МРС ЈС 2 - Извјештај о новчаним токовима (параграфи 22 и 25) и чланом 42. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи, да се приливи и одливи готовине по основу накнаде плата које рефундирају фондови социјалног

осигурања у Билансу новчаних токова исказују на позицији пословних активности према захтјевима MPC JC 2 - Извјештај о новчаним токовима (параграф 22).

6.5. Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје је објелодањено да нема значајне неизвјесности у вези са сталношћу пословања сходно MPC-JC 1 Презентација финансијских извјештаја, параграфи 15 (ц) и 38, са закључком да ће Општина у временском року који се може предвидјети наставити да обавља своје активности.

6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

Судски спорови који за послједицу могу имати потенцијалну имовину и обавезе су објелодањени у Напоменама уз финансијске извјештаје Општине.

У 2023. години активан је био судски спор који је Општина покренула ради утврђивања ништавости уговора закљученог између „Агрекс“ д.о.о и стечајног дужника ЗЗ „Агросавина“ (по првостепеној пресуди усвојен је тужбени захтјев у корист Општине), као и један извршни поступак ради извршења на непокретностима у власништву Општине вриједности од 13.791 КМ.

Општина је тужена страна у поступку ради дуга због неплаћања обавеза по уговору за збрињавање штићеника (ментално оштећених лица) у ЈУ Дом за лица са инвалидитетом Приједор у износу главног дуга (33.439 КМ) и исплате накнаде одборницима и скупштинским комисијама у износу главног дуга (16.800 КМ).

6.7. Напомене уз финансијске извјештаје

Уз финансијске извјештаје су сачињене и Напомене, које пружају неопходне опште податке о Општини, примијењеним прописима за израду годишњег обрачуна, рачуноводственој основи и примијењеним рачуноводственим политикама. Међутим, нису извршена додатна појашњења појединих позиција у финансијским извјештајима у складу са захтјевима MPC JC и чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника која се односе на:

- узроке и разлике неизвршења исказаних појединих позиција прихода и примитака у односу на планиране, структуру збирних буџетских позиција расхода и издатака, датих грантова и дознака на име социјалне заштите, сходно члану 46. став (5) Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника;
- усклађивање књиговодствене вриједности некретнина и опреме на почетку и на крају периода које показују повећања или смањења која настају из ревалоризације, датум када је извршена ревалоризација, код имовине у изградњи структуру издатака признатих у књиговодственој вриједности током изградње и уговорних обавеза за стицање имовине, књиговодствену вриједност некретнина и опреме које се привремено не користе, према захтјевима MPC-JC 17 - Некретнине, постројења и опрема, параграф 88 (е) под iv), 89 (б) и (ц), 92 и 94. а) и б);
- корисни вијек за нематеријалну имовину да ли је неограничен или ограничен, те ако је ограничен, корисни вијек или коришћене стопе амортизације и бруто књиговодствену вриједност и акумулирану исправку вриједности на почетку периода према захтјевима MPC JC 31 – Нематеријална имовина, параграф 117 тачка а) и ц);
- наплативост потраживања у надлежности Општине и разлоге због којих наплата није извршена (тачка 6.3.1.1. извјештаја);
- камате по дугорочним обавезама које доспијевају у периоду до годину дана;
- материјално значајне грешке из претходног периода према захтјевима MPC JC 3 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке (параграф 47);

- друге финансијске и нефинансијске информације које могу да послуже за разумијевање постојећег или очекиваног стања.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују додатне информације у складу са чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтјевима МРС ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема, МРС ЈС 31 - Нематеријална имовина, те МРС ЈС 3 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке.

Ревизијски тим

Слободанка Миловић, с.р.

Невена Малишановић, с.р.